

บทที่ 4

พฤติกรรมเสี่ยงในชีวิตวัยรุ่นชนบทอีสานในยุคโลกาภิวัตน์

วิถีชีวิตของวัยรุ่นที่ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและจากสื่อต่างๆ ทำให้วัยรุ่นแสดงออกในหลายลักษณะ อิทธิพลของสภาพสังคมที่แวดล้อมชีวิตของวัยรุ่น ทำให้ทัศนคติต่อตนเองและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นได้รับอิทธิพลด้วย ได้แก่ ทัศนคติต่อการเลือกคู่ครอง และการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม ทำให้วัยรุ่นได้พบปะกับสิ่งทันสมัย ที่บางส่วนก็นำมาซึ่งความเสี่ยงต่อชีวิตของวัยรุ่นเอง ดังนั้นการทำความเข้าใจกับพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ ยาเสพติด และความรุนแรงในชีวิตวัยรุ่นชนบทอีสานที่เกิดขึ้น น่าจะทำให้เข้าใจถึงแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้วัยรุ่นมีความมั่นคงในชีวิตได้ต่อไป ดังนั้นในบทนี้จึงนำเสนอประเด็นต่อไปนี้

1. ทัศนคติต่อวิถีชีวิตของตนเอง
2. ทัศนคติต่อการเลือกคู่ครอง
3. พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชนบทยุคโลกาภิวัตน์
4. บทบาทของวัยรุ่นชนบทต่อชุมชนและครอบครัว
5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ ยาเสพติด และความรุนแรงในชีวิตวัยรุ่น

ในชนบทอีสาน

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทัศนคติต่อวิถีชีวิตของตนเอง

วัยรุ่นทั้งชุมชนไกลเมืองและใกล้เมืองรับรู้ว่าคุณภาพการใช้ชีวิตปัจจุบันของวัยรุ่น ได้ถูกครอบครัวและชุมชนเฝ้าดู ทำให้วัยรุ่นบางส่วนต้องระวังตัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกในทุกเรื่อง เช่น การแต่งกาย การคบเพื่อน การพูดจากับเพื่อนต่างเพศ การช่วยเหลืองานของครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามวัยรุ่นส่วนหนึ่งก็ต่อต้านกับทัศนคติของชุมชนดังกล่าว จึงแสดงออกในทิศทางตรงข้าม

สำหรับทัศนคติด้านการศึกษา พบว่า วัยรุ่นมีความความสนใจในการศึกษา ส่วนใหญ่สนใจที่จะเรียนต่อจากภาคบังคับ แต่ก็ไม่เชื่อมั่นว่าการศึกษาจะทำให้สามารถประสบความสำเร็จในการสร้างฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งในประเด็นนี้เมื่อเทียบกับสมัยก่อนนับว่าวัยรุ่นปัจจุบันให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย การศึกษาต่อจากภาคบังคับวัยรุ่นมีเป้าหมายเพียงเพื่อให้สามารถเข้าทำงานเป็นพนักงานขายตามห้างหรือเป็นพนักงานภาคการผลิตในโรงงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว ในความเห็นของพ่อแม่วัยรุ่น เห็นว่าวัยรุ่นยุคปัจจุบันมีโอกาสด้านการศึกษาดีกว่าแต่ก่อน ได้เรียนมากกว่าในสมัยก่อนเพราะรัฐบาลเปิดโอกาส อย่างไรก็ตามวัยรุ่นยุคปัจจุบันก็ยังไม่ค่อยเรียนต่อมากนัก ในขณะที่บางคนต้องให้พ่อแม่คอยเป็นผู้

ตกเดือนให้เรียน วันรุ่นที่เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนหนึ่งต้องออกจากการเรียนกลางคืน เพราะมีปัญหาเรื่องเพศ หรือ ตั้งครรภ์ แต่ก็มีส่วนที่ออกกลางคืนเพราะพ่อแม่มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ วัยรุ่นกลุ่มนี้ก็มักจะออกกลางคืนเพื่อไปทำงานเป็นผู้ใช้แรงงานยังต่างถิ่นกับพ่อแม่

ด้านการใช้ชีวิตวัยรุ่นทั้งสองชุมชน นิยมความทันสมัยทั้งด้านการแต่งกายตามสมัยนิยม ที่วัยรุ่นรับจากสื่อสารมวลชนต่างๆ วัยรุ่นแต่งกายตามสมัยนิยมมาก การสวมใส่เสื้อผ้าที่ดูค่อนข้างอวดโฉมพบเห็นได้ทั่วไป วัยรุ่นชายก็เลียนแบบการแต่งกาย ทรงผม จากดาราที่ตนเองชื่นชม ซึ่งในทัศนะของพ่อแม่และผู้นำเห็นว่าวัยรุ่นเลียนแบบจากทีวี จากดารา การห้ามปรามไม่เป็นผล วัยรุ่นรับรู้ว่าการห้ามของพ่อแม่เป็นเพราะพ่อแม่เอาข้อมูลของตนในอดีต มาเป็นประเด็นเปรียบเทียบกับวัยรุ่นยุคปัจจุบัน ซึ่งวัยรุ่นเห็นว่าไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้เพราะสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก ภายใต้ประเด็นดังกล่าวทำให้วัยรุ่นกับพ่อแม่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ในส่วนของการทำงานช่วยเหลือครอบครัวนั้น วัยรุ่นช่วยงานของครอบครัวบ้างเท่าที่ครอบครัวอยากให้ทำ ได้แก่ งานภาคการเกษตร งานบ้าน โดยวัยรุ่นหญิงยังต้องรับผิดชอบงานบ้าน สำหรับงานในภาคการเกษตรพ่อแม่ที่มีลูกเรียนหนังสือไม่ได้เรียกร้องให้ลูกช่วยงานส่วนนี้ เพราะเกรงว่าจะกระทบกับการเรียนของลูก ขณะเดียวกันก็ไม่ได้คาดหวังว่า ลูกต้องมาสืบทอดงานการเกษตรของครอบครัว

วัยรุ่นส่วนใหญ่ทั้งสองชุมชนต่างมีเป้าหมายในชีวิตว่า ต้องการเรียนจบชั้นสูงๆ อย่างน้อยก็ปริญญาตรี มีงานทำดีๆ เป็นงานที่มั่นคง ได้แก่ รับราชการ หรือ ทำงานบริษัทที่มั่นคง หรือ มีกิจการเป็นของตนเองที่สามารถจะเลี้ยงดูครอบครัวได้ มีวัยรุ่นจำนวนหนึ่งตั้งเป้าหมายที่จะกลับมาทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อเรียนจบแล้ว วัยรุ่นส่วนหนึ่งมีความคิดว่าเป้าหมายในชีวิตของพวกเขาอาจเป็นไปได้ยากเพราะทัศนคติของพ่อแม่ตอปปาทพวกเขา ทำให้พ่อแม่ไม่ยอมลงทุนกับค่าใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาที่มีมากขึ้นเมื่อเรียนต่อระดับสูง วัยรุ่นบางคนเห็นว่า เป้าหมายในชีวิตที่วางไว้มีอุปสรรคมาจากตัววัยรุ่นเอง เพราะตนเองเรียนไม่เก่ง พ่อแม่ไม่ได้ไว้วางใจในเรื่องเรียนและความประพฤติด้านต่างๆ

ด้านทัศนคติต่อวิถีชีวิตของตนเองพบว่าวัยรุ่นชุมชนไกลเมืองส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการมีพฤติกรรมอยากลองสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 62.3 รองลงคือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นที่จะมีเพื่อนต่างเพศ และไม่แคร์ที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเขาถ้าถูกใจกัน ถึงร้อยละ 51.9 สะท้อนได้ว่า มีวัยรุ่นส่วนหนึ่งยังต้องการมีพฤติกรรมที่เหมาะสม แต่วัยรุ่นกว่าครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับการมีอิสระไปไหนกับเพื่อนได้อย่างเสรีและมีเพื่อนที่รู้จักซึ่งอาจเป็นเพื่อนต่างเพศก็ได้ อนึ่งวัยรุ่นทั้งในชุมชนไกลเมืองและใกล้เมือง เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งกับประเด็นที่อยากมีความรู้เรื่องเพศศึกษามากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 77.7 และ 90.9 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า แม้ว่าสังคมเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ แต่ความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษาก็ยังเป็นที่ต้องการของวัยรุ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพสังคมชนบท ที่พ่อแม่เห็นว่าการเรียนรู้เรื่องเพศเป็นสิ่งที่ยังไม่สมควร ทำให้วัยรุ่นต้องแสวงหาเรียนรู้เอง อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์พ่อแม่บางส่วนก็เริ่มยอมรับประเด็นเรื่องเพศมากขึ้น ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามทัศนคติต่อวิถีชีวิตวัยรุ่น การเลือกคู่ครอง และพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นกับเขตพื้นที่

ทัศนคติต่อวิถีชีวิตวัยรุ่น การเลือกคู่ครองและ พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น	เขตพื้นที่														
	ไกลเมือง					ใกล้เมือง					รวม				
	อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. ท่านต้องการที่จะมีเพื่อนต่างเพศโดยที่บิดา มารดาไม่ควบคุม	7.4	46.3	37.0	9.3	100.0 (54)	18.6	30.2	39.5	11.6	100.0 (43)	12.4	39.2	38.1	10.3	100.0 (97)
2. ท่านต้องการที่จะมีอิสระไปไหนกับเพื่อนได้ อย่างเสรี	5.6	25.9	51.9	16.7	100.0 (54)	0.0	18.2	63.6	18.2	100.0 (44)	3.1	22.4	57.1	17.3	100.0 (98)
3. ท่านอยากมีความรู้เรื่องเพศศึกษามากขึ้น	3.7	18.5	48.1	29.6	100.0 (54)	2.3	6.8	68.2	22.7	100.0 (44)	3.1	13.3	57.1	26.5	100.0 (98)
4. ถ้ามีโอกาสท่านต้องการที่จะลองมีพฤติกรรม ทางเพศ	40.7	44.4	11.1	3.7	100.0 (54)	36.4	27.3	25.0	11.4	100.0 (44)	38.8	36.7	17.3	7.1	100.0 (98)
5. ท่านอยากจะมีกิน ดื่ม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	46.3	35.2	11.1	7.4	100.0 (54)	34.1	40.6	25.0	0.0	100.0 (44)	40.8	37.8	17.3	4.1	100.0 (98)
6. ท่านอยากจะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่	62.3	30.2	3.8	3.8	100.0 (53)	61.4	27.3	11.4	0.0	100.0 (44)	61.9	28.9	7.2	2.1	100.0 (97)
7. ท่านต้องการที่จะมีเพื่อนต่างเพศและไม่แคร์ที่ จะมีเพศสัมพันธ์กับเขาถ้าถูกใจกัน	51.9	27.8	14.8	5.6	100.0 (54)	48.8	18.6	25.6	7.0	100.0 (43)	50.5	23.7	19.6	6.2	100.0 (97)
8. ท่านต้องการมีเพื่อนที่รู้จักท่าน ซึ่งอาจเป็น เพื่อนต่างเพศก็ได้	3.7	22.2	51.9	22.2	100.0 (54)	4.7	20.9	51.2	23.3	100.0 (43)	4.1	21.6	51.5	22.7	100.0 (97)
9. ท่านเห็นว่าการเลือกคู่ควรเป็นการตัดสินใจ ของท่านเท่านั้น	7.4	38.9	40.7	13.0	100.0 (54)	11.6	30.2	46.5	11.6	100.0 (43)	9.3	35.1	43.3	12.4	100.0 (97)
10. ท่านเห็นว่าการสมรสเป็นเรื่องที่ครอบครัว เป็นผู้กำหนด	11.1	40.7	42.6	5.6	100.0 (54)	11.6	58.1	23.3	7.0	100.0 (43)	11.3	48.5	34.0	6.2	100.0 (97)

2. ทักษะคติต่อการเลือกคู่ครอง

จากการศึกษาเชิงคุณภาพในชุมชน วิทยุรุ่นทั้งสองชุมชนให้ความเห็นว่าการเลือกคู่ครอง เป็นเรื่องที่ตนเองต้องมีสิทธิ์ในการตัดสินใจเอง และคาดหวังว่าพ่อแม่จะไม่เข้ามาจำกัดกับการตัดสินใจ ส่วนหนึ่งให้เหตุผลว่าวิทยุรุ่นบางส่วนออกไปทำงานนอกชุมชน จึงมีโอกาสพบปะเพื่อนต่างเพศ มีโอกาสคบกันเอง จึงเลือกคู่เอง ดังคำกล่าวที่ว่า “ สมัยเปลี่ยนไปแล้ว พ่อแม่หลายคนก็ยอมรับได้ เพราะลูกบางคนไปทำงานที่อื่น ก็พาแฟนมา พ่อแม่ก็ต้องยอมรับ ”

อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ของวิทยุรุ่นบางส่วนเห็นว่า ปัจจุบันโอกาสที่วิทยุรุ่นจะเรียนหนังสือไม่จบ และต้องออกจากการเรียนกลางคันเพื่อมาแต่งงานมีมากขึ้น เพราะวิทยุรุ่นที่พ่อแม่ให้อิสระเกินไป แล้วลูกไปคบเพื่อนไม่ดี ทำให้เกิดความเสียหายเรื่องเพศ เมื่อพ่อแม่ทราบก็ต้องให้แต่งงานกันเพื่อป้องกันไม่ให้พ่อแม่ขายหน้า ในวิทยุรุ่นกลุ่มนี้การเลือกคู่ครองมักไม่ได้ไตร่ตรองมากเท่าที่ควร

วิทยุรุ่นในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้วและไม่ได้ทำงานเป็นหลักแหล่งที่จะมีรายได้เป็นของตนเอง มีความเห็นว่า การเลือกคู่ครอง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ง่าย เพราะวิทยุรุ่นต้องการคู่ครองที่มีความพร้อมในด้านฐานะเศรษฐกิจ ที่จะทำให้ชีวิตครอบครัวสุขสบาย ความเห็นต่อการเลือกคู่ครองที่เป็นคนดี มีความตั้งใจสร้างฐานะมีค่อนข้างน้อย และไม่พบประเด็นนี้เลยในชุมชนที่อยู่ไกลเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจของชุมชนไกลเมืองมีความไม่มั่นคง ทำให้วิทยุรุ่นเห็นว่าหากเลือกคู่ครองที่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจก็จะทำให้ครอบครัวในอนาคตมั่นคง

หนึ่งในบริบทของสังคมชนบทอีสานปัจจุบัน ที่มีปรากฏการณ์การแต่งงานกับชาวต่างชาติอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ถามความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ซึ่งวิทยุรุ่นในชุมชนไกลเมืองมีทัศนคติเชิงบวกต่อการแต่งงานกับชาวต่างชาติ โดยเห็นว่าจะทำให้มีชีวิตสะดวกสบายกว่าเดิม แต่ทั้งนี้ก็ต้องเลือกว่าเป็นคนดีใหม่ อย่างไรก็ตามวิทยุรุ่นไกลเมืองก็ยังกลัวเรื่องปัญหาการสื่อสารกับชาวต่างชาติ จะเห็นว่าทัศนคติต่อการสมรสกับชาวต่างชาติของวิทยุรุ่นไกลเมืองสะท้อนความคิดเรื่องทุนนิยมชัดเจนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้เห็นตัวอย่างสภาพครอบครัวในชุมชนที่มีบุตรสาวแต่งงานกับชาวตะวันตกที่ทำให้ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีบ้านขนาดใหญ่ที่ความทันสมัย มีเครื่องแต่งตัวมีเงินทองจับจ่ายมาก และมีรถยนต์ ในขณะที่ชุมชนไกลเมืองวิทยุรุ่นเห็นว่า การแต่งงานกับชาวต่างชาติไม่ใช่เป้าหมาย แต่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องแปลกหากจะแต่งงานกับชาวต่างชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่วิทยุรุ่นในชุมชนเมืองเรียนต่อและมีเป้าหมายที่จะเรียนจบระดับปริญญาตรี ซึ่งเชื่อว่าเป็นช่องทางที่จะหางานทำได้ดีและสร้างครอบครัวในอนาคตได้เอง

จากการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับอายุที่วิทยุรุ่นคิดว่าเหมาะสมต่อการแต่งงาน เมื่อแยกวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างเพศ พบว่า วิทยุรุ่นชายในชุมชนไกลเมืองและชุมชนใกล้เมืองส่วนใหญ่คิดว่าอายุที่เหมาะสมต่อการแต่งงาน คือ 25-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.8 และ 40.0 ตามลำดับ ขณะที่ร้อยละ 38.9 ของวิทยุรุ่นชายในชุมชนไกลเมือง เห็นว่าอายุเฉลี่ยที่ควรแก่การแต่งงานที่วิทยุรุ่นเห็นว่าเหมาะสมคือ 20-24 ปี ทั้งนี้อายุเฉลี่ยที่วิทยุรุ่นชายในชุมชนไกลเมืองและใกล้เมืองคิดว่าเหมาะสมกับการแต่งงานคือ 25.2 ปี และ

25.8 ปี ตามลำดับ ซึ่งตามแบบแผนดังกล่าว พบเช่นเดียวกับวัยรุ่นหญิงทั้งในชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียง เพราะวัยรุ่นหญิงกว่าร้อยละ 58.3 และ 45.8 ตามลำดับเห็นว่าอายุที่เหมาะสมกับการแต่งงานคือ 25-29 ปี อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าอายุเฉลี่ยที่เหมาะสมกับการแต่งงานตามทัศนะของวัยรุ่นหญิงในชุมชนใกล้เคียงและใกล้เคียงมีค่าใกล้เคียงกันราว 25 ปี ดังตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่าแบบแผนของอายุที่วัยรุ่นคิดว่าเหมาะสมที่จะแต่งงานนั้นสูงขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งก็สอดคล้องกับแบบแผนปัจจุบันของประเทศไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัยรุ่นเห็นว่าการสร้างครอบครัวได้อย่างมั่นคงนั้นต้องการความพร้อมในการเตรียมตัว จึงเห็นว่าอายุแรกแต่งงานควรจะมากขึ้น

ตารางที่ 11 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอายุที่คิดว่าเหมาะสมต่อการแต่งงานกับเขตพื้นที่

ท่านคิดว่าอายุที่ท่านน่าจะแต่งงานคือ	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
วัยรุ่นชาย			
อายุ ต่ำกว่า 20 ปี	0.0	5.0	2.6
อายุ 20-24 ปี	38.9	15.0	26.3
อายุ 25-29 ปี	44.4	40.0	42.1
อายุ 30 ปีขึ้นไป	16.7	40.0	28.1
รวม	100.0(18)	100.0(20)	100.0(38)
ค่าเฉลี่ย	24.53	26.50	25.5
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.16	3.91	3.66
ค่าต่ำสุด	20.0	18.0	18.0
ค่าสูงสุด	30.0	32.0	32.0
วัยรุ่นหญิง			
อายุ ต่ำกว่า 20 ปี	2.8	0.0	1.7
อายุ 20-24 ปี	25.0	29.2	26.7
อายุ 25-29 ปี	58.3	45.8	53.3
อายุ 30 ปีขึ้นไป	13.9	25.0	13.8
รวม	100.0 (36)	100.0 (24)	100.0 (60)
ค่าเฉลี่ย	25.2	25.82	25.44
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.83	3.53	3.69
ค่าต่ำสุด	18.0	20.0	18.0
ค่าสูงสุด	40.0	35.0	40.0

ตารางที่ 11 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอายุที่คิดว่าเหมาะสมต่อการแต่งงานกับเขตพื้นที่(ต่อ)

ท่านคิดว่าอายุที่ท่านน่าจะแต่งงานคือ	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
วัยรุ่นทั้งชายและหญิง			
อายุ ต่ำกว่า 20 ปี	1.6	2.3	2.0
อายุ 20-24 ปี	26.6	22.7	26.5
อายุ 25-29 ปี	53.7	43.2	49.0
อายุ 30 ปีขึ้นไป	14.8	31.8	22.4
รวม	100.0 (54)	100.0 (44)	100.0 (98)
ค่าเฉลี่ย	24.98	26.12	25.48
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.61	3.67	3.66
ค่าต่ำสุด	18.00	18.00	18.00
ค่าสูงสุด	40.00	35.00	40.00

ส่วนเหตุผลที่วัยรุ่นใช้สนับสนุนความคิดว่าอายุดังกล่าว เป็นอายุที่เหมาะสมกับการแต่งงานมากที่สุด สำหรับ 3 เหตุผลแรกของวัยรุ่นชุมชนไกลเมืองและใกล้เมือง คือคิดว่าอายุมากดีแล้ว เป็นอายุที่เป็น ซึ่งวัยรุ่นทั้งในชุมชนไกลเมืองและใกล้เมืองก็มีแนวทางการให้เหตุผลดังกล่าวเช่นกัน ในขณะที่วัยรุ่นในชุมชนใกล้เมืองเห็นว่า เป็นอายุที่มีความเป็นผู้ใหญ่และบรรลุนิติภาวะแล้วมีมาก เป็นเหตุผลที่สำคัญที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ใช้สนับสนุนในการกำหนดอายุที่น่าจะสมรส ถึงร้อยละ 31.3 ขณะที่วัยรุ่นชุมชนไกลเมือง ให้ความสำคัญกับเหตุผลว่าอายุมากเหมาะสมแล้ว ถึงร้อยละ 37.0 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามเหตุผลที่คิดว่าอายุนั้นเป็นอายุที่น่าจะแต่งงานกับเขตพื้นที่

เหตุผลที่คิดว่าอายุนั้นเป็นอายุที่น่าจะแต่งงาน	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
1.มีความเป็นผู้ใหญ่ บรรลุนิติภาวะแล้ว	26.1	31.3	28.2
2.มีความพร้อมในการรับผิดชอบอย่างเต็มที่	2.2	9.4	5.1
3.มีการงานทำที่ดีแล้ว	21.7	21.9	21.8
4.อายุมากเหมาะสมดี	37.0	15.6	28.2
5.มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้	2.2	6.3	3.8
7.มีฐานชีวิตที่มั่นคงแล้ว	4.3	6.3	5.1
8.ร่างกายสมบูรณ์พร้อมที่จะแต่งงานและมีลูกได้	4.3	0.0	2.6
9.สามารถเรียนสูงๆ ให้จบก่อน	2.2	6.3	3.8
10.ได้บวชเรียน และเกณฑ์ทหาร	0.0	3.1	1.3
รวม	100.0 (46)	100.0 (32)	100.0 (78)

ส่วนด้านเหตุผลที่จะใช้เพื่อตัดสินใจเลือกคู่ในอนาคต พบว่า วัยรุ่นทั้งชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่มีเหตุผลที่จะใช้เพื่อตัดสินใจเลือกคู่ในอนาคต คือ มีงานทำแล้ว คิดเป็นร้อยละกว่า 36.0 จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะกล่าวได้ว่า วัยรุ่นต้องการความมั่นคงในชีวิตในการสร้างครอบครัว รองลงมาคือเหตุผลที่ว่าต้องการคนดูแล และหากคนมาช่วยงานพ่อแม่ เหตุผลดังกล่าว สะท้อนว่าวัยรุ่นยังได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอน (Socialization) จากครอบครัวและสังคม ที่เห็นว่าการสมรสเป็นการตอบแทนพ่อแม่ นอกจากนี้ยังเป็นเพราะสภาพการดำรงชีพของครัวเรือนพ่อแม่ทั้งสองชุมชนยังต้องพึ่งพิงภาคการเกษตร วัยรุ่นจึงคิดต้องการแรงงานมาช่วยในภาคการผลิตของครอบครัว ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามเหตุผลที่จะใช้เพื่อตัดสินใจเลือกคู่ในอนาคตกับเขตพื้นที่

เหตุผลที่จะใช้เพื่อตัดสินใจเลือกคู่ในอนาคต	เขตพื้นที่		รวม
	ใกล้เคียง	ใกล้เคียง	
1.อายุมากแล้ว	13.5	13.0	13.2
2.มีงานทำแล้ว	36.0	36.1	36.1
3.เห็นแก่ พ่อ แม่	15.3	9.3	12.3
4.ต้องการคนมาดูแล	17.1	18.5	17.8
5.หากคนมาช่วยงานพ่อแม่	13.5	18.5	16.0
6.ต้องการเป็นอิสระ	2.7	4.6	3.7
7.ต้องการเพื่อนคู่คิด	1.8	0.0	0.9
รวม(จำนวนการตอบ)	100.0 (111)	100.0 (108)	100.0 (219)

3. พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชนบทยุคโลกาภิวัตน์

เนื่องจากงานวิจัยนี้ มุ่งที่จะได้แนวทางในการพัฒนาความมั่นคงในชีวิตของวัยรุ่นในชนบทอีสาน จึงต้องทำความเข้าใจกับพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศ ยาเสพติด และความรุนแรง เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพความไม่มั่นคงในชีวิตของวัยรุ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศ

วัยรุ่นเป็นวัยที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จึงต้องการมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ เรื่องเพศเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่วัยรุ่นเห็นว่าบ่งบอกถึงความเป็นผู้ใหญ่ จากการศึกษาเชิงคุณภาพในชุมชนพบว่า วัยรุ่นในชุมชนทั้งสองมีสถานที่ที่ใช้เป็นจุดนัดพบปะ นัดหมายกับเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ สวนสาธารณะใกล้ชุมชน ร้านเกมส์ในเขตอำเภอใกล้เคียง หรือ แม่แต่ตลาดนัดใกล้ชุมชน วัยรุ่นก็ใช้เป็นทีแสดงตัวเพื่อให้เพื่อนต่างเพศได้รู้จัก ในความเห็นของวัยรุ่นแล้ว การไปสถานที่ดังกล่าวเป็นเจตนาที่จะให้ตัวเองได้แสดงตัวต่อวัยรุ่นจากชุมชนอื่นที่เป็นเพศตรงข้าม พ่อแม่ของวัยรุ่นบางคนเล่าถึงพฤติกรรมของลูก

วัยรุ่นที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นว่า “เมื่อถึงวันศุกร์ที่จะมีตลาดนัดที่ตัวอำเภอใกล้ชุมชน เขา (วัยรุ่น- ผู้เขียน) ก็จะเตรียมเสื้อผ้าไปเผื่อที่จะเปลี่ยนหลังโรงเรียนเลิกเพื่อไปที่ตลาดเลย เพราะหากกลับมาบ้านก่อนเขาก็จะเกรงว่าจะถูกห้ามไม่ให้ไปตลาดนัด ในความเป็นจริงที่เขาอยากไปตลาดนัดนั้น ไม่ใช่เพราะต้องการไปซื้อของใช้ เพราะไม่มีอะไรที่ได้ซื้อกลับมาเลย ไปหาของกิน ไปเดินเล่น (ไปเที่ยว-ผู้เขียน) หากพ่อแม่ห้ามก็ยังไม่ฟัง วัยรุ่นทุกวันนี้เขาต้องการอิสระ”

การคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นแม้จะอยู่ในสายตาพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในชุมชน แต่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติสายตรงก็แทบจะไม่กล้าตักเตือนเลย ในความเห็นของวัยรุ่นเอง คนที่น่าจะเตือนวัยรุ่นเรื่องพฤติกรรมทางเพศก็คือเพื่อนสนิทของวัยรุ่นเอง ซึ่งแสดงให้เห็นอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงของวัยรุ่น

พฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศแสดงออกในหลายรูปแบบ เช่น คบกันแบบเปิดเผย ไปในที่ต่างๆ ด้วยกันสองต่อสอง นั่งซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์ไปด้วยกัน แสดงออกถึงความใกล้ชิดกันจนเป็นที่รู้จักในกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น ไปเที่ยวงานบุญต่างชุมชนด้วยกัน ไปชมหมอลำในชุมชนด้วยกัน ไปมาหาสู่ครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่ง สัญญะอย่างหนึ่งที่วัยรุ่นชายแสดงออกถึงการมีเพื่อนต่างเพศคือ การให้หญิงสาวที่ตนหมายปองนั่งซ้อนมอเตอร์ไซด์ไปในที่ต่างๆตามลำพัง เช่น สวนป่า สวนสาธารณะ น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นส่วนตัว วัยรุ่นเห็นว่ามีกลิ่นอายที่ตนเองจะทำให้เกิดความเสียหายทางเพศ วัยรุ่นให้ความเห็นว่า “หากอยู่กันตามลำพัง อย่าสร้างบรรยากาศให้เกิดความต้องการทางเพศ เพราะถ้าเกิดบรรยากาศแล้วทุกอย่างจะหยุดยาก มีหลายคู่ที่เสียหาย ถ้าไม่แน่ใจก็ให้เพื่อนไปด้วยจะได้คอยเตือน แต่ก็มีเพื่อนบางคนตัวเองเสียหายแล้วก็อยากให้เพื่อนคนอื่นโดน (เสียหาย-ผู้เขียน) เหมือนตัวเอง ” ในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงเรื่องเพศของวัยรุ่นในชุมชนทั้งสองในความเห็นของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เห็นว่า เรื่องเพศในกลุ่มวัยรุ่นยังเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง เพราะมีวัยรุ่นที่กำลังเรียนบางส่วนของชุมชนใกล้เมือง ต้องออกกลางคัน เพราะตั้งครมภ์ นอกจากนี้กลุ่มวัยรุ่นก็จะมาใช้บริการตู้ถุงยางอนามัยหยอดเหรียญที่มีให้บริการที่สถานีอนามัย เจ้าหน้าที่ตั้งข้อสังเกตว่า “ช่วงใดที่มีงานบุญของหมู่บ้าน หรือ หมู่บ้านใกล้เคียง ซึ่งเป็นโอกาสที่วัยรุ่นจะได้ออกไปเที่ยวเตร่ จำนวนถุงยางที่ใส่ไว้ไม่เพียงพอจะให้บริการ”

เมื่อศึกษาเชิงปริมาณจากวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายด้านประชากรที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง พบว่าวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและชุมชนใกล้เมือง มีเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ 8.2 ตามลำดับ ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่า วัยรุ่นทั้งสองชุมชนอยู่ในชุมชนที่มีความทันสมัยและปะทะกับสิ่งยั่วยุ นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและใกล้เมืองส่วนใหญ่เคยเที่ยวสวนสาธารณะ หรือตลาดนัดใกล้หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และ 25.3 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองเคยเที่ยวสถานเริงรมย์ เช่น คาราโอเกะ ถึงร้อยละ 13.7 เป็นที่น่าสังเกตว่า วัยรุ่นทั้งสองชุมชน เคยดูภาพยนตร์หรือวีดีโอ ปลุกอารมณ์ กว่ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 14) อนึ่งการดูสื่อที่นำไปสู่การปลุกอารมณ์ทางเพศนั้น มิได้มีเฉพาะหนังสือ วัยรุ่นที่อายุค่อนข้างน้อยในชุมชนใกล้เมือง คือ 13 ปี เล่าว่า ในชุมชนการดูวีดีโอค่อนข้างแพร่หลาย ถือเป็นกิจกรรมพักผ่อนอย่างหนึ่งของพวกผู้ใหญ่ในส่วนนี้จะมีการดูวีดีโอไปด้วย เมื่อพ่อแม่

ผลออกจากรายงานก็จะชักชวนเพื่อนมาคุยที่บ้าน ในเวลากลางวันของบางวันก็จะพบวัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง รวมกลุ่มดูหนังจากวิดีโอเหล่านี้ ซึ่งในทัศนะของคนในชุมชน หรือแม้แต่ผู้นำก็เห็นว่า พฤติกรรมของวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องส่วนบุคคล ผู้นำไม่มีสิทธิ์ที่จะไปว่ากล่าวตักเตือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำของชุมชนใกล้เคียง เห็นว่าวัยรุ่นปัจจุบันดำเนินชีวิตแตกต่างจากรุ่นตนเอง และเรียกร้องมากเกินไป ดังเช่นคำกล่าวของผู้นำส่วนหนึ่งของชุมชนใกล้เคียงว่า “บางคนพ่อแม่ส่งเงินมาให้ไม่ขาดมือ แต่ลูกก็ยังทำตัวไม่ดีซีมือเตอร์ไซค์กวนเมือง เทียวกลางคืน “

ตารางที่ 14 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามประสบการณ์ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงกับเขตพื้นที่

ประสบการณ์ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
1.เคยมีเพศสัมพันธ์	4.2	8.2	6.4
2.เคยใช้ยาเสพติด	2.5	7.5	5.3
3.เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาท	20.0	13.7	16.5
4.เคยเที่ยวสถานเริงรมย์ เช่น คาราโอเกะ	5.0	13.7	9.8
5.เคยเที่ยวสวนสาธารณะหรือตลาดนัดใกล้หมู่บ้าน	37.5	25.3	30.8
6.เคยเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง	8.3	8.2	8.3
7.เคยดูภาพยนตร์ หรือวิดีโอ ปลุกอารมณ์	12.5	11.0	11.7
8.เคยอ่าน หรือดูหนังสือ ปลุกอารมณ์	10.0	12.3	11.3
	100.0 (120)	100.0 (146)	100.0 (266)

ผลการวิเคราะห์อายุเมื่อมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 17 ปี มีถึงร้อยละ 40.0 อายุเฉลี่ยที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 16.20 ปี โดยที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 14 ปี และ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 เท่ากัน อายุเฉลี่ยที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 15.66 ปี ดังตารางที่ 15 เป็นที่น่าสังเกตว่า ชุมชนใกล้เคียง เด็กวัยรุ่นมีอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกต่ำกว่าเด็กวัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง ที่เรียนหนังสือส่วนใหญ่จะคบกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันและทดลองเรื่องเพศด้วยกัน ในขณะที่พ่อแม่คิดว่าลูกอยู่ในวัยเรียน ยังไม่สนใจเรื่องพวกนี้ จึงไม่ได้สอดส่องพฤติกรรมลูกเท่าที่ควร

2) พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องยาเสพติด

ในช่วงที่คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสนามของงานวิจัยนี้ เป็นช่วงที่รัฐบาลมีนโยบายเข้มงวดเรื่องยาเสพติดในชุมชน จึงทำให้การแสดงออกของวัยรุ่นในพฤติกรรมดังกล่าวไม่เด่นชัดนัก แต่อย่างไรก็ตามก็พบว่า กลุ่มวัยรุ่นในชุมชนทั้งสองแห่งมีพฤติกรรมที่ทดลองกับสิ่งเสพติดในหลายรูปแบบ เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่

สำหรับการสูบบุหรี่ วัยรุ่นชายส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์สูบบุหรี่ ทั้งๆ ที่ยังเป็นนักเรียนอยู่ ส่วนในวัยรุ่นที่ทำงานแล้วและไม่ได้เรียนหนังสือ การสูบบุหรี่ทำได้เสรีมากขึ้น เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองไม่กล้าเตือนเนื่องจากมีรายได้เป็นของตนเอง อย่างไรก็ตามวัยรุ่นทั้งสองชุมชนรับรู้ว่าการสูบบุหรี่ เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรแสดงออกในที่สาธารณะ ดังนั้น จึงพบว่าวัยรุ่นสูบบุหรี่เฉพาะในกลุ่มเพื่อนเท่านั้น วัยรุ่นจะไม่สูบบุหรี่ต่อหน้าผู้นำและต่อหน้าพ่อแม่ หรือในที่สาธารณะ เช่น การประชุมที่วัดหรือในหมู่บ้าน

ส่วนการดื่มสุรา นับว่า เป็นพฤติกรรมที่มีความเชื่อมโยงไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการกระทำรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นมักจะดื่มสุราเมื่อมีกิจกรรมงานรื่นเริงในชุมชน ทั้งที่เป็นงานส่วนรวมของหมู่บ้าน หรือ งานเฉพาะที่บ้านของบุคคล กล่าวได้ว่า เมื่อในชุมชนมีเหตุการณ์พิเศษ การดื่มสุราจะเกิดขึ้นเมื่อมีการรวมกลุ่มกันของวัยรุ่นชาย ที่เป็นเพื่อนสนิทกัน 2-3 คน แล้วก็มีเพื่อนคนอื่นๆ ไปร่วมดื่มทำให้วงดื่มสุรามีจำนวนคนมากขึ้น การหาสุรามาดื่มนับว่าทำได้ไม่ยากนักเพราะสามารถซื้อ สุรา เบียร์ ได้จากร้านค้าในชุมชน แม้ว่าชาวบ้าน และผู้นำทราบว่าการขายสุรา หรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ให้เด็กมีโทษตามกฎหมาย แต่ก็ไม่มีมาตรการใดๆ ในชุมชนที่จะควบคุมการซื้อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ชาวบ้านที่เป็นเจ้าของร้านค้า เล่าว่า บางครั้งวัยรุ่นที่อายุมาก หรือเรียกว่า “พวกหัวใจ ” ก็จะทำให้เด็กเล็ก ที่อายุราว 8-10 ปี ที่ต้องการอยู่ในกลุ่มของวัยรุ่นเหล่านี้ไปซื้อสุราให้ ซึ่งนับว่าเป็นการหลอหลอมพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การดื่มสุรากับเด็กในระยะยาว อีกรูปแบบหนึ่งที่พบเสมอในเรื่องการดื่มสุรา ก็คือ วัยรุ่นจะรวมตัวกันโดยขับรถมอเตอร์ไซด์ไปเที่ยวต่างถิ่น หรือ ในตัวอำเภอแล้วดื่มสุรา และกลับมาดื่มต่อที่บ้านเพื่อนในกลุ่มที่พ่อแม่ ไปทำงานต่างถิ่น จึงกล่าวได้ว่า การที่พ่อแม่ไม่อยู่ดูแล เนื่องจากต้องออกไปทำงานต่างถิ่นนั้น ทำให้เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกพาเพื่อนๆ มากินดื่มที่บ้านอย่างเสรี ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเกิดในชุมชนใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่เพื่อนบ้านใกล้เคียง หรือ ผู้นำชุมชน ไม่กล้าเข้าไปสอดส่องดูแล เพราะต่างรับรู้ว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นปัจเจกสูงในชุมชนชนบทปัจจุบัน

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า วัยรุ่นในชุมชนเมืองมีส่วนที่ตอบว่าเคยใช้ยาเสพติดถึงร้อยละ 7.5 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากกว่าในชุมชนใกล้เคียงถึง 3 เท่า ดังตารางที่ 14 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง ส่วนหนึ่งพ่อแม่มีรายได้และวัยรุ่นก็ออกไปเรียนหนังสือนอกชุมชน มีโอกาสปะทะกับสิ่งจูงใจให้ลองได้มากกว่า ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาชุมชน สนับสนุนกว่า มีวัยรุ่นในชุมชนถูกจับจากการเสพยาเสพติด และผู้นำชุมชนต้องเข้าไปมีบทบาทกำกับดูแลกับปัญหาเรื่องยาเสพติดของวัยรุ่นค่อนข้างมาก

สำหรับอายุเมื่อมีประสบการณ์การใช้ยาเสพติดครั้งแรก พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงที่เคยใช้ยาเสพติด มีการใช้ยาเสพติดครั้งแรกเมื่ออายุ 13 ปี 14 ปี และ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 เท่ากัน อายุเฉลี่ยเท่ากับ 14.00 ปี วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่มีการใช้ยาเสพติดครั้งแรกเมื่ออายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.4 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 15.81 ดังตารางที่ 15 เป็นที่น่าสังเกตว่า ในชุมชนใกล้เคียง วัยรุ่นมีอายุเฉลี่ยที่ใช้ยาเสพติดครั้งแรก สูงกว่าชุมชนใกล้เคียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชนและกรรมการหมู่บ้าน ได้มีมาตรการอย่างเข้มงวด โดยการทำความเข้าใจกับพ่อแม่ที่มีลูกกลุ่มเสี่ยง และประกาศใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างชัดเจน ซึ่งหากพบว่ามีกรณียาเสพติดในชุมชน ผู้นำจะจับส่งตำรวจเพื่อดำเนินคดีทางกฎหมายเท่านั้น ทำให้พ่อแม่ต้องร่วมมือในการป้องปรามและเฝ้าระวังลูกมากขึ้น ขณะเดียวกันสมาชิกของชุมชนได้ร่วมมือมากขึ้นในการเฝ้าระวังสอดส่องพฤติกรรมวัยรุ่น จะเห็นได้ว่ากลไกในการสร้างความมั่นคงในชีวิตของวัยรุ่นนั้นในบางส่วนยังต้องการมาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจกับชุมชน

3) พฤติกรรมเสี่ยงเรื่องความรุนแรง

พฤติกรรมเรื่องความรุนแรง ในที่นี้หมายถึงเฉพาะการที่วัยรุ่นวิวาทกัน ทำร้ายกันและกัน ทั้งในเชิงร่างกาย และวาจา พฤติกรรมการกระทำรุนแรงในที่นี้วัยรุ่นเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ เป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่รวมทั้งพ่อแม่รู้สึกเป็นห่วงวัยรุ่น ภาพลักษณ์ของวัยรุ่นที่มีเรื่องวิวาทกันจนถึงขั้นชกต่อยตีกันนั้นเกิดขึ้นเสมอในกลุ่มวัยรุ่นทั้งสองชุมชน การวิวาทกันส่วนหนึ่งมาจากการดื่มสุราเมาแล้วพูดจาไม่ระวัง พูดในเชิงขู่ข่ม หรือ “พูดแซวกัน” ทำให้วัยรุ่นอีกกลุ่มไม่พอใจ ส่วนมากแล้ววัยรุ่นทั้งสองชุมชนเคยมีประสบการณ์วิวาทกับวัยรุ่นหมู่บ้านอื่น ปัจจัยแวดล้อมที่นำไปสู่การวิวาท ได้แก่ การรวมกลุ่มกันไปเที่ยวงานหมู่บ้านอื่น การถูกวัยรุ่นหมู่บ้านอื่นพูดจาพาดพิงถึงหญิงที่พาไปด้วย หรือพูดพาดพิงถึงการแต่งกาย ซึ่งการรวมกลุ่มของวัยรุ่นที่จะไปเที่ยวต่างหมู่บ้านนั้น มักมีการดื่มสุราพร้อมอยู่ด้วย นอกจากนี้การรวมกลุ่มขับซิ่งมอเตอร์ไซด์ส่งเสียงดังในชุมชน ก่อเหตุทะเลาะกับวัยรุ่นต่างชุมชนเมื่อมีงานรื่นเริงของชุมชน หรือแม้แต่งานบุญของบางครัวเรือนในชุมชน ทำให้ผู้นำทั้งสองชุมชน กำหนดมาตรการลงโทษไว้ เช่น หากมีการทะเลาะวิวาทในงานของหมู่บ้าน จะมีการจับปรับส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ และ พ่อแม่ต้องรับผิดชอบจ่ายค่าเสียหายให้กับครัวเรือนเจ้าภาพด้วย เช่น จ่ายค่าหมอลำ นับว่าเป็นสิ่งที่ชุมชน รวมทั้งพ่อแม่ที่มีลูกวัยรุ่นหวั่นเกรงและต้องเฝ้าระวังเรื่องการวิวาทกันของวัยรุ่น จนเรียกการวิวาทดังกล่าวว่า “การมั่วหน้าร้าน” (ร้าน หมายถึง เวทีหมอลำ หรือ เวทีของวงรำวง – ผู้วิจัย) การสร้างกฎเกณฑ์ต่างๆ ของชุมชนยิ่งทำให้วัยรุ่นทั้งสองชุมชนรับรู้ว่า ตนเองอยู่ในสายตาของสมาชิกในชุมชน ดังนั้นวัยรุ่นส่วนหนึ่งพยายามที่จะไม่ทะเลาะวิวาทในชุมชน แต่จะออกไปทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่นชุมชนใกล้เคียง เพราะไม่อยากให้หมู่บ้านของตนเองเสียชื่อที่มีวัยรุ่นตีกัน

นอกจากการทะเลาะวิวาทเกิดเมื่อมีงานรื่นเริงใกล้ชุมชนแล้ว วัยรุ่นหญิงส่วนหนึ่งวิวาทกันเองในโรงเรียน เพราะหึงหวงเพื่อนชาย หรือ ด่าทอกัน จนอีกฝ่ายขาดความอดทน ถึงขั้นทุบตีกันด้านร่างกายในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า การวิวาทกันถึงขั้นทุบตีกันในโรงเรียนนั้น พบว่ามีทั้งเด็กนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย นับว่าเป็นความรุนแรงที่ปรากฏให้เห็นได้ในทั้งสองชุมชน วัยรุ่นส่วนใหญ่ในสองชุมชนเห็นว่า ชีวิตของพวกเขาไม่ได้น่าเป็นห่วงดังเช่นที่กลุ่มผู้ใหญ่กังวล

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียง เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และ 13.7 ตามลำดับ ดังตารางที่ 14 วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทส่วนใหญ่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนครั้งแรกเมื่ออายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.2 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 12.58 ปี วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงที่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนครั้งแรกเมื่ออายุต่ำสุดคือ 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.0 และมีอายุที่มีเรื่องทะเลาะวิวาท เฉลี่ยเท่ากับ 13.45 ปี ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอายุที่มีพฤติกรรมเสี่ยงครั้งแรกกับเขตพื้นที่

พฤติกรรมเสี่ยง	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก			
อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี	-	8.3	5.9
อายุ 13 ปี	20.0	0.0	5.9
อายุ 14 ปี	-	25.0	17.6
อายุ 15 ปี	20.0	16.7	17.6
อายุ 16 ปี	-	8.3	5.9
อายุ 17 ปี	40.0	16.7	23.5
อายุ 18 ปี	-	25.0	17.6
อายุ 19 ปี	20.0	0.0	5.9
รวม	100.0 (5)	100.0 (12)	100.0 (17)
ค่าเฉลี่ย	16.20	15.66	15.82
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.28	1.96	2.00
ค่าต่ำสุด	13.00	12.00	12.00
ค่าสูงสุด	19.00	18.00	19.00
อายุเมื่อใช้ยาเสพติดครั้งแรก			
อายุ 13 ปี	33.3	9.1	14.3
อายุ 14 ปี	33.3	18.2	21.4
อายุ 15 ปี	33.3	18.2	21.4
อายุ 16 ปี	-	36.4	28.6
อายุ 19 ปี	-	9.1	7.1
อายุ 20 ปี	-	9.1	7.1
รวม	100.0 (3)	100.0 (11)	100.0 (14)
ค่าเฉลี่ย	14.00	15.81	15.42
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.00	2.08	2.02
ค่าต่ำสุด	13.00	13.00	13.00
ค่าสูงสุด	15.00	20.00	20.00

ตารางที่ 15 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามอายุที่มีพฤติกรรมเสี่ยงครั้งแรกกับเขตพื้นที่ (ต่อ)

พฤติกรรมเสี่ยง	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
อายุเมื่อทะเลาะวิวาทครั้งแรก			
อายุไม่เกิน 10 ปี	20.5	15.0	18.1
อายุ 11 ปี	4.2	5.0	4.5
อายุ 12 ปี	4.2	15.0	9.1
อายุ 13 ปี	29.2	15.0	22.7
อายุ 14 ปี	16.7	15.0	15.9
อายุ 15 ปี	25.0	15.0	20.5
อายุ 16 ปี	-	10.0	4.5
อายุ 17 ปี	-	10.0	4.5
รวม	100.0 (20)	100.0 (24)	100.0 (44)
ค่าเฉลี่ย	12.58	13.45	12.97
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.48	2.23	2.38
ค่าต่ำสุด	7.00	10.00	7.00
ค่าสูงสุด	15.00	17.00	17.00

4. บทบาทของวัยรุ่นในชนบทต่อชุมชนและครอบครัว

จากทัศนะของผู้นำ สมาชิกของชุมชน ตลอดจนครอบครัวที่มีต่อกลุ่มวัยรุ่นดังกล่าวถึงแล้วในตอนต้น ทำให้การแสดงบทบาทของวัยรุ่นต่อชุมชน และต่อครอบครัว ทำได้อย่างจำกัด ในส่วนนี้ได้ นำถึงบทบาทของวัยรุ่นในชุมชนทั้งสอง ในเรื่องบทบาทต่อชุมชนและบทบาทต่อครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 บทบาทของวัยรุ่นต่อชุมชน

วัยรุ่นทั้งสองชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการ เป็นเพียงการรวมกลุ่มเล่นกีฬา ดนตรี ซึ่งก็ยังไม่มีการจัดตั้งที่แน่นอน เพราะวัยรุ่นส่วนใหญ่ไปทำงานกรุงเทพฯ ทำงานโรงงาน ตัดอ้อย ก่อสร้าง ไปโรงเรียน พอปิดเทอมก็ไปทำงานกับพ่อแม่

วัยรุ่นมีส่วนร่วมในงานพัฒนาของหมู่บ้าน โดยร่วมจัดขบวนแห่ ฟ้อนรำ บันเทิง นันทนาการในงานประเพณีเช่นงานสงกรานต์ แต่ก็ทำด้วยความรักสนุกเท่านั้น ร่วมมือกับหน่วยงานราชการบ้างเมื่อถูกร้องขอให้มาช่วยแรงงานในการจัดสถานที่ เมื่อชุมชนมีกิจกรรมต่างๆ ประเด็นเรื่องบทบาทต่อส่วนร่วมนี้ วัยรุ่นชุมชนไกลเมืองเห็นว่า ผู้นำชุมชนไม่ได้ไว้วางใจพวกวัยรุ่นให้มาช่วยกิจการงานของหมู่บ้าน วัยรุ่นที่

ออกมาช่วยงานส่วนรวม มักเป็นลูกหลานของกลุ่มผู้นำเท่านั้น เช่น ลูกอสม. ลูกผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ซึ่งวัยรุ่นในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีความคิดอิสระ วัยรุ่นส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า “ไม่ค่อยอยากช่วยงานของหมู่บ้าน เพราะพวกผู้ใหญ่ (ผู้นำ-ผู้เขียน) มักเห็นว่าพวกเรา เป็นพวกสร้างปัญหา ไม่เชื่อมั่นกับพวกเรา”

ส่วนวัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง หากเปรียบเทียบกับชุมชนใกล้เคียงนับว่ามีการรวมกลุ่มที่ค่อนข้างชัดเจนแม้ว่าจะจะเป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการก็ตาม ทั้งนี้เพราะมีแกนนำวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนและได้รับการยอมรับจากผู้นำและสมาชิกของชุมชนเพราะเป็นผู้มีความประพฤติดีและขยันช่วยงานชุมชนและครอบครัว ปัจจุบันวัยรุ่นในหมู่บ้าน ไม่มีการรวมกลุ่มต่างๆ ที่เป็นทางการ ก็จะมีการรวมกลุ่มกันเล่นกีฬาในตอนเย็นเท่านั้น เคยมีโครงการที่จะเข้ามาการอบรมกลุ่มอาชีพ คือ โครงการอบรมช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า แต่เมื่อจบการอบรมก็ไม่มีมีการรวมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เราต่างคนก็ต่างไป ส่วนมากก็จะแยกย้ายกันไปทำงานตามที่ต่างๆ โดยมากจะเป็นงานโรงงานในกรุงเทพฯ

นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน หากมีโครงการที่เป็นการพัฒนาหมู่บ้าน วัยรุ่นก็จะเข้าร่วมตามกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำความสะอาดหมู่บ้าน การตัดต้นไม้ วัยรุ่นก็จะร่วมทำงานกับผู้ใหญ่ หากเป็นงานบุญประเพณีจะมาช่วยกันจัดสถานที่ การเฝ้าซุ้ม มีกิจกรรมรวมกลุ่มขายดอกไม้ ธูป เทียน ขายของชำร่วยเพื่อหารายได้เข้าวัดของหมู่บ้าน จากกิจกรรมดังกล่าว ทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าได้มีโอกาสจากชุมชนและทำให้ชุมชนยอมรับวัยรุ่นมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์การเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรภายในชุมชนของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรใดเลย คิดเป็นร้อยละ 90.7 และ 83.3 ตามลำดับ โดยที่วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 13.0 และวัยรุ่นชุมชนใกล้เคียงเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 7.0 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามการเป็นสมาชิกของกลุ่มองค์กรภายในชุมชนกับเขตพื้นที่

ปัจจุบันเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรในชุมชน	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรใดเลย	83.3	90.7	86.6
กลุ่มออมทรัพย์	13.0	2.3	8.2
กลุ่มเกษตรกร	3.7	0.0	2.1
กลุ่มเยาวชน	0.0	7.0	3.1
รวม	100.0 (53)	100.0 (44)	100.0 (97)

ผลการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ที่วัยรุ่นได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ พบว่า วัยรุ่นชุมชนใกล้เคียง และชุมชนใกล้เคียง มีบทบาทในชุมชนในด้านการช่วยงานการจัดกิจกรรมของหมู่บ้านในงานเทศกาลเป็นประจำเพียง ร้อยละ 13.2 และ 22.7 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียงมีบทบาทในชุมชนมากกว่าวัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียง และสอดคล้องกับบทบาทในการเรียนรู้การทำงานพัฒนาจากกลุ่มทางสังคม เช่นกลุ่มผู้นำ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน ที่พบว่า วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียงมีบทบาทดังกล่าวเป็นประจำถึงร้อยละ 13.6 ขณะที่ในชุมชนใกล้เคียงวัยรุ่นมีบทบาทดังกล่าวเป็นประจำเพียงร้อยละ 5.6 ดังตาราง ที่ 17 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทัศนคติของผู้นำในสองชุมชนที่มองวัยรุ่นแตกต่างกันอย่างชัดเจน ผู้นำในชุมชนใกล้เคียงเห็นว่า การดูแลวัยรุ่นให้มีพฤติกรรมเหมาะสมนั้น ต้องให้โอกาสวัยรุ่นในการทำงาน ขณะที่ผู้นำของชุมชนใกล้เคียงส่วนใหญ่มองว่าวัยรุ่นไม่มีความรับผิดชอบ ไม่สามารถไว้วางใจให้ทำงานใดๆได้ อย่างไรก็ตามวัยรุ่นทั้งสองชุมชน ยังไม่มีบทบาทในการแจ้งข่าวในชุมชนและดูแลความสงบภายในชุมชนมากนักทั้งที่วัยรุ่นบางส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับเหตุการณ์ดังกล่าว

4.2 บทบาทของวัยรุ่นต่อครอบครัว

วัยรุ่นในชุมชนใกล้เคียงและชุมชนใกล้เคียงยังคงมีบทบาทในการรับผิดชอบงานต่อครอบครัว ทั้งงานในไร่นาและงานบ้าน (Domestic works) แม้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าเป็นงานที่ตนเองไม่ชอบนักก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อครอบครัว วัยรุ่นกลุ่มที่เรียนหนังสือรับรู้ว่าหน้าที่ของตนคือการตั้งใจเรียนให้ประสบความสำเร็จ จึงแสดงออกโดยการให้ความสำคัญกับการไปเรียนหนังสือ และใช้กิจกรรมการไปเรียนหรือกิจกรรมโรงเรียนอ้างกับครอบครัวเพื่อไม่ต้องทำงานให้กับครอบครัว ซึ่งก็ทำให้ครอบครัวยอมที่จะไม่ให้ลูกวัยรุ่นกลุ่มนี้ทำงานให้ครอบครัว

ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือแล้ว บางส่วนเห็นว่าต้องช่วยครอบครัวในการทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว แต่วัยรุ่นกลุ่มนี้ก็เห็นว่าตนเองมีข้อจำกัดที่จะออกไปสร้างรายได้ เพราะทักษะในเรื่องอาชีพไม่มี จึงช่วยงานของครอบครัวในฐานะแรงงานเสริม และออกไปหารายได้บ้างเท่าที่มีโอกาส เช่นรับจ้างในไร่นาบ้างในบางช่วงเวลา อย่างไรก็ตามในชุมชนใกล้เคียง วัยรุ่นมีความเห็นที่ชัดเจนว่าตนเองต้องช่วยเหลือครอบครัวในการหารายได้เพิ่ม จึงพบว่าทำให้วัยรุ่นหญิงบางส่วนเข้าสู่อาชีพนักเต้น(Dancer) และฝึกฝนจนสามารถออกแสดงในช่วงปิดภาคเรียน และบางส่วนเลี้ยงวัวพันธุ์ช่วยพ่อแม่เพื่อจะได้ลูกวัวเป็นของตนเอง ผลการวิเคราะห์บทบาทของวัยรุ่นในครอบครัวในเชิงปริมาณพบว่า วัยรุ่นทั้งในชุมชนใกล้เคียงและใกล้เคียง กว่ำร้อยละ 54.0 และ 39.0 ตามลำดับ ที่มีบทบาททำสะอาดบ้านเรือน และรับผิดชอบทำอาหาร นอกจากนี้วัยรุ่นทั้งสองกลุ่มยังมีบทบาทในการรับผิดชอบดูแลน้องหรือญาติผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเป็นงานที่วัยรุ่นต้องอยู่ที่บ้านและลักษณะงานดังกล่าวนั้นคนในครอบครัวรู้สึกว่าเป็นงานเบา แต่วัยรุ่นเองกลับรู้สึกว่าเป็นงานที่ต้องทำให้ตนเองต้องอยู่ในสายตาพ่อแม่ อย่างไรก็ตามพบว่า มีวัยรุ่นกว่าร้อยละ 13.0 จากทั้งสองชุมชนที่ต้องหารายได้ให้กับครอบครัวเป็นบางโอกาส เป็นที่น่าสังเกตว่า วัยรุ่นในชุมชน

ใกล้เมือง มีบทบาทในการดูแล้วยุคควายเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าในชุมชนใกล้เมือง ทั้งนี้อาจเพราะว่าในชุมชนใกล้เมืองพ่อแม่วัยรุ่นยังทำการเกษตรและนิยมเลี้ยงวัวพันธุ์เพื่อขายซึ่งวัยรุ่นเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ครอบครัวลงทุนสูง ต้องการแรงงานช่วยดูแลวัวพันธุ์เหล่านี้ แต่ในชุมชนใกล้เมืองพ่อแม่บางส่วนไม่ได้ทำงานในภาคการเกษตรเพราะนิยมย้ายถิ่นไปทำงานในกรุงเทพฯและบริเวณชานเมืองเป็นส่วนใหญ่ ดังตารางที่ 18

บทบาทของครอบครัวต่อวัยรุ่น

จากการศึกษาบทบาทครอบครัวในการให้ความรู้กับวัยรุ่น พบว่าครอบครัวของวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองและวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองเคยให้ความรู้กับวัยรุ่นในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและกาลเทศะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.1 และ 93.8 ตามลำดับ รองลงมาคือการให้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 82.4 และ 81.4 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าครอบครัวของวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองเคยให้ความรู้เรื่องการคุมกำเนิด และการตั้งครรภ คิดเป็นร้อยละ 47.1 และ 41.2 ตามลำดับ แต่ในขณะที่ครอบครัวของวัยรุ่นชุมชนใกล้เมืองเคยให้ความรู้ในเรื่องนี้ คิดเป็นเพียงร้อยละ 17.3 และ 16.3 เท่านั้น เมื่อนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน จึงพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในการให้ความรู้เรื่องการคุมกำเนิด และการตั้งครรภ ระหว่างครอบครัวของวัยรุ่นชุมชนใกล้เมือง และชุมชนใกล้เมือง ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 17 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติกับเขตพื้นที่

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ	เขตพื้นที่														
	ไกลเมือง					ใกล้เมือง					รวม				
	ไม่เคยทำ	บางครั้ง	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นประจำ	รวม	ไม่เคยทำ	บางครั้ง	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นประจำ	รวม	ไม่เคยทำ	บางครั้ง	ทำเป็นประจำ	ทำเป็นประจำ	รวม
1.จัดกิจกรรมของหมู่บ้าน เช่น งานเทศกาลต่างๆ	17.0	69.8	13.2	100.0	(53)	18.2	59.1	22.7	100.0	(44)	17.5	64.9	17.5	100.0	(97)
2.ช่วยงานด้านสุขภาพของชุมชน เช่น การกำจัดขยะ	18.5	74.1	7.4	100.0	(54)	13.6	77.3	9.1	100.0	(44)	16.3	75.5	8.2	100.0	(98)
3.แจ้งข่าวต่างๆ ในชุมชน	53.7	38.9	7.4	100.0	(54)	36.4	59.1	4.5	100.0	(44)	45.9	48.0	6.1	100.0	(98)
4.ดูแลความสงบภายในชุมชน	72.2	24.1	3.7	100.0	(54)	59.1	38.6	2.3	100.0	(44)	66.3	30.6	3.1	100.0	(98)
5. มีโอกาสสั่งสอนความประพฤติกับวัยรุ่นรุ่นน้องๆ	27.8	55.6	16.7	100.0	(54)	31.8	61.4	6.8	100.0	(44)	29.6	58.2	12.2	100.0	(98)
6.มีโอกาสดำเนินความคิดเรื่องชีวิตกับวัยรุ่น/รุ่นน้องๆ	35.2	57.4	7.4	100.0	(54)	40.9	54.5	4.5	100.0	(44)	37.8	56.1	6.1	100.0	(98)
7.มีโอกาสเรียนรู้ทักษะอาชีพกับคนในชุมชน	24.1	63.0	13.0	100.0	(54)	20.9	69.8	9.3	100.0	(43)	22.7	66.0	11.3	100.0	(97)
8.มีโอกาสเรียนรู้การทำงานพัฒนากับกลุ่มทางสังคม เช่น กลุ่มผู้นำ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน	27.8	66.7	5.6	100.0	(54)	25.0	61.4	13.6	100.0	(44)	26.5	64.3	9.2	100.0	(98)

ตารางที่ 18 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตาม บทบาทของวัยรุ่นในครอบครัวกับเขตพื้นที่

บทบาทของวัยรุ่นในครอบครัว	เขตพื้นที่		รวม
	ไกลเมือง	ใกล้เมือง	
1.มีบทบาทรับผิดชอบทำความสะอาดบ้านเรือน	31.9	33.9	32.7
2.มีบทบาทรับผิดชอบทำอาหาร	23.3	15.7	20.1
3.มีบทบาทรับผิดชอบงานในไร่นา	9.2	10.7	9.9
4.มีบทบาทรับผิดชอบช่วยเหลือเลี้ยงดู วัว ควาย	3.1	9.9	6.0
5.มีบทบาทรับผิดชอบเป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัว	1.8	1.7	1.8
6.มีบทบาทรับผิดชอบทำงานหารายได้บ้างเท่าที่มีโอกาส	13.5	15.7	14.4
7.มีบทบาทรับผิดชอบดูแลน้อง หรือญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ย่า ตา ยาย	17.2	12.4	15.1
รวม(จำนวนการตอบ)	100.0 (163)	100.0 (121)	100.0 (284)

ตารางที่ 19 ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามบทบาทครอบครัวในการให้ความรู้กับวัยรุ่น

บทบาทครอบครัวในการให้ความรู้กับวัยรุ่น	เขตพื้นที่						รวม		
	ไกลเมือง			ใกล้เมือง					
	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	รวม	เคย	ไม่เคย	รวม
1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น	81.4	18.6	100.0 (97)	82.4	17.6	100.0 (17)	81.6	18.4	100.0(114)
2. การตั้งครรรภ์	16.3	83.7	100.0 (98)	41.2	58.8	100.0 (17)	20.0	80.0	100.0(115)
3. การคุมกำเนิด	17.3	82.7	100.0 (98)	47.1	52.9	100.0 (17)	21.7	78.3	100.0(115)
4. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	35.7	64.3	100.0 (98)	64.7	35.3	100.0 (17)	40.0	60.0	100.0(115)
5. การรักษาความสะอาดร่างกายและอวัยวะสืบพันธุ์	73.7	26.3	100.0 (98)	58.8	41.2	100.0 (17)	71.4	28.6	100.0(115)
6. การอดกลั้นทางเพศ และการผ่อนคลายความต้องการทางเพศโดยการ เล่นกีฬา หรือหางานอดิเรกทำ	55.1	44.9	100.0 (98)	35.3	64.7	100.0 (17)	53.2	47.8	100.0(115)
7. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเพื่อระบายอารมณ์ทางเพศอย่าง เหมาะสม เมื่อมี ความต้องการทางเพศ	14.3	84	100.0 (98)	11.8	88.2	100.0 (17)	13.9	86.1	100.0(115)
8. การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงทางเพศ	59.8	40.2	100.0 (97)	58.8	41.2	100.0 (17)	59.6	40.4	100.0(114)
9. การแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและกาลเทศะ	93.8	6.2	100.0 (97)	94.1	5.9	100.0 (17)	93.9	6.1	100.0(114)
10. การวางตัวที่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศ เช่นความเป็น สุภาพบุรุษ การให้เกียรติเพื่อนต่างเพศ การรักษานวลสงวนตัว การไม่ ชิงสุกก่อนงาม	81.4	18.6	100.0 (97)	93.8	6.3	100.0 (16)	83.2	16.8	100.0(113)
11. พฤติกรรมเรื่องรักใคร่ระหว่างชายหญิงควรทำให้ถูกวิธี	69.1	30.9	100.0 (97)	76.5	23.5	100.0 (17)	70.2	29.8	100.0(114)
12. ความรักและการแต่งงาน	46.4	53.6	100.0 (97)	64.7	35.3	100.0 (17)	49.1	50.9	100.0(114)
13. การที่หนุ่มสาวมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงานเป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ	46.5	45.4	100.0 (97)	64.7	35.3	100.0 (17)	56.1	43.9	100.0(114)
14. การคบเพื่อนต่างเพศกระทำได้ในขอบเขตที่เหมาะสมถ้าไม่เสียการ เรียนหรือเกิดข้อผิดพลาด	59.8	40.2	100.0 (97)	82.4	17.6	100.0 (17)	63.2	36.8	100.0(114)